

a cau d'ull

La remor de les fonts

Text i fotos > **QUIM CURBET**, fotògraf i escriptor

Sant Joan les Fonts és un poble industriós a la Vall del Fluvià que fins als anys cinquanta del segle xx era simplement una

part de Begudà. Entre la massa fosca de Sant Julià del Mont i el perfil esquerdat del puig de la Cau, el paisatge de l'indret està gratat per la verola quater-

nària d'uns quants volcans garrotxins i per una colada de lava que encara era calenta quan la raça humana tot just començava a fer les primeres passes.

>> Museu Alzamora de les Arts Gràfiques.

>> Pont Medieval.

>> Salt del molí Fondo.

El Fluvià, que ve d'Olot, travessa el poble i s'ajunta amb la riera de Bianya, que baixa amb ímpetu muntanyenc del Capsacosta. Alexandre Cuéllar, amb aquella prosa olotina que li sortia de l'estilogràfica com l'aigua fresca d'una font, deia que aquest riu duu «les escorrialles de les neus del Pirineu». I, tanmateix, encara li sobra força per infiltrar-se entre les lloses de lava i ressorgir, aquí i allà, en forma de més de dues-centes fonts que són les que han acabat donant nom al poble.

Gràcies a l'aprofitament de l'aigua del riu, Sant Joan les Fonts es va constituir com un dels nuclis paperers més importants de Catalunya. El poble combina aquest llegat amb un patrimoni medieval rellevant. Un pont construït amb matèria volcànica relligava el comtat de Besalú amb els passos pirinencs cap a la Cerdanya. Malgrat les malvestats dels ho-

mes i de la natura, encara continua dempeus.

L'església vella del monestir romànic, de pelatge rosat, és el darrer vestigi d'una abadia benedictina que va marcar els destins del lloc. La porta principal està aixoplugada per un porxo i a l'interior conserva una pica baptismal decorada. El temple s'aguanta en un entresolat a prop del riu, entre el verd intens de la ribera i els tons grisencs de les colades, com si es volgués acostar al fresser de l'aigua i allunyar-se alhora del brunzit constant de les fàbriques, una remor de la qual no se salven ni els residents del cementiri.

Sant Joan, a l'ombra d'Olot, no té l'encant bucòlic ni la bona premsa de les valls veïnes; els poetes gairebé no hi han deixat petja, però la vida hi segueix el seu curs. Els automòbils passen amunt i avall, cap a la Canya o cap als polígons de Begudà; els vells sur-

ten a parar el sol amb les cuidadores o a comprar al mercat setmanal, i els núvols fan marrada per no haver d'interactuar amb el campanar de l'església parroquial moderna, un embalum d'una mena d'estil inclassificable, que ja fou descrita per l'excursionista Cèsar August Torras, amb molta finor, com d'una «esveltesa quasi exagerada».

L'embranzida gegantina de l'aigüat de l'any quaranta s'ho va endur gairebé tot, i del seu catàleg patrimonial més valuós només en va quedar indemne el pont, l'estada Juvinyà (una casa fortificada del segle XII) i la torre del Canadell, testimoni de les antigues cuites carlines. Però el poble és evident que no s'ha rendit i continua batejant a la vora del Fluvià i a prop del Turonell, entre el soroll de les fàbriques i el silenci de les fonts, entre el pes de la història i la lleugeresa dels núvols que, com vells cone-guts, passen de llarg sense mirar enrere.

>> Can Viñolas, taller inclúsiu de paper tradicional.

>> Colada de lava al Boscarró.

>> Estada Juvinyà.

>> Monestir de Sant Joan les Fonts.

>> Església de Santa Eulàlia de Begudà.